

ספרי' - אוצר החסידים - ליובאוויטש

קובץ
שלשלת האור

שער
שמיני

היכל
רביעי

פסקי דינים

על שולחן ערוך

אבן העזר

- סימן קנב -

מאת

כ"ק אדמו"ר הרב הנאמן הגדול החסיד והעניו
אור עולם מופת הדור איש אלקים קדוש וטהור
כ"ק שם תפארתו

מוהר"ר דובער נבג"מ זי"ע

- אדמו"ר האמצעי -

נדפס לראשונה מכתב יד

יוצא לאור על ידי מערכת
„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שמונים ושש לבריאה
שבעים וחמש שנה לנשיאות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

יהי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד

PISKEI DINIM

EVEN HOEZER

SIMAN 152

Published and Copyrighted by

“KEHOT” PUBLICATION SOCIETY

770 Eastern Parkway, Brooklyn, N.Y. 11213

Tel. (646) 770-3589 • kehotp@gmail.com

Printed in U.S.A.

5786 • 2025

פתח דבר

לקראת ט' כסלו, יום ההולדת דאדמו"ר האמצעי (בשנת תקל"ד) ויום ההילולא שלו (בשנת תקפ"ח), ויו"ד כסלו, יום הגאולה דאדמו"ר האמצעי (בשנת תקפ"ז) –

הננו מוציאים לאור – בפעם הראשונה מכת"י מעתיק – את פסקי דינים לכ"ק אדמו"ר האמצעי על שולחן ערוך אבן העזר הל' גיטין, סימן קנב. לתועלת הלומדים והמעיינים, חולק הפסקי דינים לקטעים, וניתוספו כמה ציונים ומראי מקומות בשולי הגליון – ע"י המו"ל. לחיבתותא דמילתא נדפס בסוף הקונטרס – פאָקסימיליא מכת"י מעתיק.

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד

מערכת „אוצר החסידים"

ימות המשיח,

ועש"ק פ' ויצא, ערב ט' כסלו, ה'תשפ"ו,

ברוקלין, נ.י.

-
- (1) ע"ד הסתלקותו – ראה הקדמה לתורת חיים בראשית. „בית רבי" ח"ב פרק ו. קובץ יגדיל תורה (נ. י.) חוברת סח (תשרי-כסלו ה'תשמ"ו) סי' יד (ע' נג).
ביאור שייכות הסתלקותו לט' כסלו ה'תקפ"ח, ואופנה – ראה לקוטי לוי"צ אגרות-קודש ע' שכז. שם ע' שלט ואילך.
(2) ע"ד גאולתו – ראה בארוכה „התמים" חוברת ב' ע' עז (פו, א). שם ע' פא (פח, א) ואילך. מבוא לקונטרס „בד קודש". „בית רבי" ח"ב פרקים ד-ה (נעתקו גם – בקיצור לשון קצת – בהוספה לקונטרס הנ"ל ע' 20 ואילך).
(3) ע"ע יצא לאור פסקי דינים על הל' גיטין סי' קיט-קלח (וחסר סוף סי' קלב והתחלת סי' קלג), קמ-קמה (וחסר התחלת סי' קמא), קמז, קנ.

קנב. דין שני עדים אומרים שנתגרשה והאומרת אשת איש הייתי ונתגרשתי. וכו' י"ב סעיפים:

א. יאבעל שאמר גרשתי את אשתי אינו נאמן וחוששין לדבריו ותהיה ספק מגורשת יואפי' הודית לו שגירשה אינם נאמנים:

ב. האומרת לבעלה גרשתי והוא מכחישה נתבאר בס' י"ז:

באר הגולה

א. ל' הרמב"ם פ"ב מהלכות גירושין [ה"ה] ממסקנת הגמ' ב"ב דף קלד ע"ב [קלה ע"א]. ב. דאי במכחשת, פשיטא דאינו נאמן, דהיא עצמה משווא נפשה חתיכה דאיסירה. ואע"פ שאם הי' מכחישה היא לבדה היתה נאמנת, כשהוא אומר כן אינה נאמנת, מהטעם שנוכר בסימן י"ז ולקמן בסעיף ג'. וסיים הרמב"ם, ואומרים לו הרי אתם קיימים, גרש אותה

פסקי דינים

סימן קנב

א. (ב"ב קל"ד) מסקי' דבעל שא' גרשתי את אשתי אינו נאמן אפי' מכאן ולהבא (פי' ל"מ כשא' זה למיום שגרשתי' שאינו נאמן להחזיק' כמגורשת למפרע ואם יבואו עדים שזינתה בתוך ל' יום ודאי שתידון בחזקי', אלא אפי' א' גרשתי' עכשיו דאין נפקותא אלא מכאן ולהבא לא אמרי' דנהימני, דמ"ל לוי' לשקר אי בעי מגרש לה השתא, אלא ספיקא הוי וחוששי' לדבריו, שאם מת חולצת ולא מתייבמת בין א' גרשתי' זה כמה ימים או שאמר גרשתי עכשיו).

וכ' הרמב"ם³ אפי' הודית לו שגירשה אינו נאמן (דהתם ודאי מיירי בשהודית לו דאי במכחשת פשיטא דא"נ דהא משווא נפשא חד"א. ואע"ג דכשהיא לבדה מכחשתו נאמנת וכשגם הוא אומר כדבריו אינו נאמן, הטעם כמ"ש לקמן דכל שהבעל מסייע לה מעיזה היא (מ"מ⁴)) שמא מתכוין לקלקלה או בגט בטל גירשה והיא אינה יודעת, או שמא תעיז פניה בו מפני שהוא מאמינה, לפיכך אומרים לו אם אמת הדבר הרי אתם קיימים גרש אותה בפנינו עכ"ל:

ב. [(עסי' י"ז)⁵] פ"ב דכתובות וכו' דוכתי' א' רב המנונא האשה שאמרה לבעלה גרשתי נאמנת חזקה אין האשה מעיזה בפני בעלה, וכ' הראב"ד פ"ד מה"א⁶ דאינה

(6) כג, א.

(7) יבמות קטז, א. נדרים צא, א. גיטין סד, ב.

פט, ב.

(8) הלכה יג.

(1) ע"ב וקל"ה ע"א.

(2) דמ"ל לו: כ"ה בכת"י.

(3) הל' גירושין פ"ב ה"ה.

(4) מגיד משנה שם.

(5) הל' אישות סי' יז סעיף ב.

ג. ישנים אומרים נתגרשה ושנים אומרים לא נתגרשה אפי' הבעל עומד והיא אומרת לו גרשתני הרי זו בחזקת אשת איש גמורה מפני שהעדים סומכים אותה ואפשר שתעזי פניה לפיכך אם נשאת תצא והולד ממזר יבר"א כשאמרו עכשיו נתגרשה שהרי אומרים לה אם אמת הדבר הוציאי גיטיך אבל אם אמרו העדים מכמה ימים נתגרשה יש לומר אבד הגט והואיל והיא אומרת גרושה אני בודאי ושני עדים מעידים לה אע"פ שהשנים מכחישים אותה ה"אם נשאת לאחר מעדיה לא תצא שהרי היא ובעלה יודעים בודאי שהיא מותרת וחזקה היא שאין מקלקלים עצמם אבל אם נשאת לאחר הואיל והדבר אצלו ספק וכן אם אמרה אני יודעת תצא והולד ספק ממזר יאכל כל היבא דליבא הכחשה אלא ב' אומרים נתגרשה עכשיו ואמרנין לה י* אחזנין גיטיך ואמרה נאבד או נקרע לא חיישינן לה:

באר הגולה

עתה בפנינו. ג. שם (רמב"ם פ"ב מגירושין ה"ד) וכמזמרא דר' יוחנן, וכדמפרש לה רב אסי שם, כתובות דף כב ע"ב. ד. כדמפרש רב אסי שם. ה. מבריייתא שם וכת"ק, ובאוקימתא דרב ששת שם. ו. הרב המגיד שם [ה"ז] בשם הרשב"א, וכמדומה שלזה נתכוין רבינו למעלה (דין ב') היו לה ב' עדים וכו'. ו* פ' הראה לנו.

פסקי דינים

נאמנת אלא שתופסים בה קדושי' אבל לא שתנשא ותטול כתובה ע"כ, וכבר הכריחו הרמב"ן⁹ ורשב"א¹⁰ בראיו' שנאמנת אפי' לינשא לכתחלה, וכ"ד הרמב"ם¹¹, מיהו אע"ג דהואיל ונאמנת לינשא ה"ה דנוטלת כתובה דמספר כתובה נלמוד¹² כו' היינו דוקא עיקר כתובה אבל לא תוספ' (רמב"ן¹³, מ"מ¹⁴):

ג. (כתובות כ"ב ע"ב) ב' אומרי' מת וב' אומרי' לא מת, ב' או' נתגרשה וב' או' לא נתגרשה ה"ז לא תנשא ואם נשאת לא תצא, ר' מנחם בר"י או' בזמן שבאו עדים (שא' לא מת¹⁴) ואח"כ נשאת תצא, אבל נשאת ואח"כ באו עדים לא תצא, מכדי תרי ותרי הוו הבא עלי' באשם תלוי קאי, א' רב ששת כגון שניסת לא' מעידיה (שאמרו מת [[או נתגרשה] דאין אשם תלוי אלא למי שלבו נוקפו וזה או' ברי ל¹⁴], היא גופא באשם תלוי, קיימת באומרת ברי אין לבי נוקפי.

(9) כתובות כג, א ד"ה לימא בדרב המנונא: ומכלל דברינו אתה למד דלרב המנונא נאמנת היא ואפילו לינשא לכתחלה משום חזקה.

(10) גיטין סד, ב ד"ה ולהימנה לדידה: אלא מיהו משמע כמקצת רבוותא ז"ל דפסקו דאפילו לכתחילה שרינן לה לינשא כדמשמע פשטא דמילתא הכא בשמעתין.

(11) הל' אישות פ"ד הי"ג.

(12) יבמות קיז, א רש"י ד"ה כל מילי דאיניש.

(13) שם: ולפום סוגיא דההיא משמע דאף לענין כתובה קאמר דומיא דמתני', וה"מ בעיקר כתובה אבל לא בתוספת, דמדרש כתובה ליתא אלא בעיקר כתובה.

(14) פרש"י.

ד' ואמרו ב' ראינוה שנתגרשה וב' אומרים לא ראינוה אפי' אם היו כלם שרונים בחצר א' הרי זו לא תנשא ואם נשאת לא תצא והולד כשר שבני אדם עשויים לגרש בצינעא: הגה וי"א דאם אמרו שהיו כולם במעמד א' ושנים אומרים לא ראינוה הוי הכחשה דכולי האי לא עבדי כלנעל ותולדות אדם וחוה נתיב כ"ג ח"ט:

באר הגולה

ז. שם [רמב"ם פ"ב ה"ח] מבריייתא שם [כתובות כ"ב ע"ב], וכדמוקי לה רב אשי שם דף כג ע"א.

פסקי דינים

א' ר' יוחנן ב' או' מת וב' או' לא מת אם ניסת לא תצא, ב' או' נתגרשה וב' או' לא נתגרשה אם ניסת תצא, מ"ש רישא ומ"ש סיפא, א' רבא ראה ר' יוחנן דבריו של ר' מנחם בגירושיו ולא במיתה, מ"ט, מיתה אינה יכולה מכחשתו (אם יבא בעלה לומר לו מת אתה הלכך אי לאו דבריו לה שמת מירתת ולא מינסבא¹⁴) גירושיו יכולה מכחשתו (אם יבא ויאמר לא גרשתיך היא תאמר גירשתיך הלכך אי שרית לה סמכת אהכחשה ומינסבא עפ"י עדים הללו ולא תידוק שפיר¹⁴), ומי חציפה כולי האי, והא אמר רב המנונא אין אשה מעידה כו', הכא דאיכה עדים דמסייע לה מעיזה ומעיזה.

רב אסי או' כגון דאמרי עדים עכשיו מת (היום¹⁴) עכשיו גירשה, מיתה ליכא לברורה (אם טבע במים או אכלו ארי א"א לברר הדבר, הלכך אם ניסת לא תצא כרבנן דר' מנחם וכשניסת לא' מעידי¹⁴ כדמוקמי' לעיל), גירושיו איכא לברורה דאמרי' לה אם איתה דהכי הוה אחוי לן גיטך, (דבשעתא פורתא לא מהימנת למימר אירכס ל¹⁴ הלכך אם ניסת תצא¹⁴), וה"ה כשניסת לא' שאינו מעידים או שאינו' או' ברי לי דתצא דהויא ס' א"א כמ"ש ל'.

וש"מ מדרב אסי דהיכא דמסהדי לאחר זמן דליכא לברורי גם בגירושיו אם ניסת לא תצא וכת"ק דר' מנחם (רי"ף¹⁵).

ודקא' עכשיו מת לא תצא אע"ג דצריך להמתין ג"ח, ה"ק עכשיו מת נשאת לאחר ג"ח לא תצא, עכשיו נתגרשה ניסת לאחר ג"ח תצא (רא"ש¹⁶ דלא כר"ח),

וכ' המ"מ¹⁷ ב' הרשב"א¹⁸ כל היכא דליכא הכחשה אלא תרי או' נתגרשה עשכיו ואמרי' אחוי גיטך ואמרה נאבד או נקרע לא חיישי' לה ע"כ, ולזה נתכוין הרמב"ם במ"ש¹⁹ היו לה ב' עדים שנתגרשה אע"פ שאין שם גט תנשא (מ"מ):

ד. (שם²⁰) ב' או' נתקדשה וב' או' לא נתקדשה ה"ז לא תנשא לאחר ואם ניסת לא תצא, ב' או' נתגרשה וב' אומרי' לא נתגרשה אם ניסת תצא, מ"ש רישא ומ"ש סיפא

18) כתובות כב, ב ד"ה רב אשי אמר.

19) הלכה ב.

20) כתובות כב, ב – כג, א.

15) ט, ב – י, א.

16) כתובות פרק שני סימן כה.

17) הל' גירושין פ"ב ה"ו.

ה' "אחד אומר נתגרשה וא' אומר לא נתגרשה לא תנשא ואם נשאת אם היתה בחזקת אשת איש תצא בכל ענין²⁰ ואם לא היתה בחזקת אשת איש אלא על פיהם אם יש הכחשה בעדותן כגון שא' אומר נתגרשה וא' אומר מעולם לא היו בה ספק גירושין 'תנשא לכתחלה ואם שניהם מעידים שהיא 'אשת איש אלא שזרק לה גט אחד אומר קרוב לו ואחד אומר קרוב לה אפילו אם נשאת תצא:

באר הגולה

ח. ל' הטור, וכ"כ הרמב"ם שם [פי"ב ה"ט] מבריי' דלעיל [ס"ו] וכאוקימתא דאביי שם [כ"ג ע"א]. ט. שם בטור, מדברי התוס' שם [ד"ה תרווייהו]. י. פי' כיון שהעד האחד הוא הפה שאסר והפה שהתיר, ולא נשאר אלא עד אחד, ואין דבר שבערוה פחות משנים וכמ"ש התו' שם. כ. כיון דתרווייהו באשת איש קא מסהדי והגרשוין בספ' וכמ"ש התוס'.

פסקי דינים

(אע"ג דברי שא מוקמי' לה בחזקת פנוייה וסיפא בחזקת א"א מ"מ כיון דתרי ותרי דרבנן הוא הל"ל תצא מדרבנן, א"נ מדלא מפליג בין באו עדים כו' ש"מ ת"ק דר' מנחם היא א"כ סיפא אמאי תצא דהא ס"ל לעיל דלא תצא) [תוס'²¹].

א' רב אסי ה"ק שנים או' ראינו שנתגרשה וב' או' לא ראינו שנתגרשה, אם ניסת לא תצא, פשיטא לא ראינו אינה ראי', הא קמ"ל דאע"ג דדיירי בחצר א' מ"ד אם איתא דמיגרשא קלא אית ל' למילתא, קמ"ל דעבידי אינשי דמגרשי בצניעא (ואפ"ה לכתחלה לא תנשא משום לזות שפתיים²²):

ה. (שם²³) אביי א' ה"ק עד א' או' נתגרשה ועד א' או' לא נתגרשה תרווייהו בא"א קא מסהדי (שניהם מעידים שא"א היתה), והאי דאמר נתגרשה ה"ל חד ואין דבריו של א' במקום שנים,

וכ' התוס'²⁴ דברי שא עד א' או' נתקדשה כו' תרווייהו בפנויה מסהדי כו' וז"ל לא הוה צריך להא דאפי' ליכא אלא ההוא דא' נתקדשה לא תצא דאין דבר שבערוה פחות משנים, אבל תימא אמאי לא תנשא לכתחלה דהוה לן לאוקמא אחזקה, וי"ל כגון שזרק לה קידושי' ס' קרוב לו או קרוב לה והני ב' סהדי ח"א קרוב לו וח"א קרוב לה, דכיון דודאי זרק לה הקידושי' לית לן למימר לאוקמ' אחזקה להתירה לכתחלה עכ"ל,

וה"ה בסיפא ב' או' נתגרשה כו' היינו שהם מעידים שזרק לה גט אלא שזה או' קרוב לו כו', מש"ה תצא דהוחזקה בא"א על פיהם כיון שאין הכחש' בעדותן דאפשר דטעו, אבל אם יש הכחש' בעדותן שהא' או' לא הי' בה ס' גירושין, הרי לא הוחזקה בא"א עפ"י שנים כיון דחד מינייהו פסול הוא הלכך תנשא לכתחלה דמוקמי' לה בחזקה (דליכא

(23) כתובות כג, א.

(21) כג, א ד"ה מאי שנא רישא.

(24) ד"ה תרווייהו בפנויה קמסהדי.

(22) פרש"י.

ן להאשה שבאה ואמרה אשת איש הייתי וגרושה אני נאמנת שהפה שאסר הוא הפה שהתיר מ"א דוקא כשאמרה כך בתוך כדי דיבור א"כ נתנה אמתלא לדבריה:

באר הגולה

שם. ל. משנה שם דף כט ע"א. מ. טור בשם ר' יונה, וכ"כ הרב המגיד [פ"ב ה"א] בשם ה"ר משה הכהן ז"ל ובשם קצת מפרשים. אבל דעת הטור והרב המגיד שם רבינו יחיאל שאפילו אמרה אחר זמן פנויה אני, אינה צריכה אמתלא ונאמנת, דאשת איש הייתי משמע דעכשיו פנויה היא, כמשמעות ל' הרמב"ם [שם] שלא חילק בזה, ולזה הסכים הרב המגיד.

פסקי דינים

למימר תרווייהו בא"א כו' [ר"ן²⁵, טור],

וכיוצא בזה כ' הרמב"ם²⁶ וז"ל האשה שלא היתה בחזק' א"א ובא עד א' ואמר א"א היתה ונתגרשה ובא ע"א וא' לא נתגרשה הרי שניהם מעידים שהיא א"א וא' או' שהיא גרושה ואין דבריו כו' (דל' תרווייהו בא"א מסהדי משמע שלא הוחזקה בא"א אלא על פיהם²⁷), אבל כל היכא שהיתה מוחזקת בא"א בכל גוונא תצא דאין דבריו של א' במקום כמה סהדי שהיא א"א:

ו. (שם דכ"ב) ע"א משנה) האשה שאמרה א"א הייתי וגרושה אני נאמנת שהפה שאסר הוא הפה שהתיר (דכתיב²⁸ את בתי נתתי לאיש אסרה לכל העולם דלא ידעי' למאן וכי אמר הזה התירה לו²⁹),

והרמ"ם³⁰ הגיה על הרמב"ם, ה"ל לפרש והוא שאומרת תוך כ"ד אבל לאחר זמן מרובה לא מהימנא אלא באמתלא, כי היכי דאמרי' בשבויה דאינה נאמנת אם תאמר היום נשביתי ולאחר שנה טהורה אני עכ"ד, וכ"ד קצת מפרשי' דמשנתינו בתוך כ"ד היא,

ואני או' דמשנתינו בכל גוונא היא, דלא בעי' תוך כ"ד אלא לחזרת דיבור ממש שמהפך דבריו, אבל כל שעומד בדבריו הראשוני' אלא שפוטר את עצמו מצד אחר, והכל אפשר שהוא אמת כיון שאין לנו איסור אלא מפיה, ודאי אפי' לאחר כ"ד נאמנ', שהרי אפי' בחזרת מדיבורה כמו א"א אני ולמחר או' פנוייה הייתי נאמנת באמתלא, כ"ש כשאמרה א"א הייתי שיכולה לו' אחר כ"ד גרושה אני שהרי אינה עוקרת דיבורה הראשון,

ולהרמ"ך ק' למה לי טעמא דהפה שאסר כו' תיפוק לי' דתוך כ"ד לא יהא אלא חזרה יכולה היא לחזור בה, וי"ל דה"א כיון דעומדי' בדיבורן הן אלא שמתירין עצמן מצד

(25) על הרי"ף כג, א ד"ה עד אומר נתגרשה.

(28) תצא כב, טז.

(26) הל' גירושין פ"ב ה"ט.

(29) גמ' ופרש"י.

(27) מגיד משנה.

(30) הגהות הרמ"ך על הל' גירושין פ"ב ה"א.

ז' יאם יש עדים שהיתה אשת איש אינה נאמנת לומר גרושה אני ואם נשאת תצא
 ס'ואפי' אם נשאת קודם שבאו העדים שהעידו שהיא אשת איש "אבל חוששין לדבריה
 ופסולה לכהונה לעולם ואם מת חולצת ולא מתייבמת: הגה ב"ח עדים ואמרו שמענו שהיא
 מגורשת אין זה עדות להוליא מחזקתה עד שיעידו שהיא גרושה אבל אם אין עדים שהיא אשת
 איש רק אומרים שמענו שנתקדשה ונתגרסה דינו כקול בעלמא (ריב"ש ס' תק"ד) וכדכך שנתבאר
 לעיל ס' מ"ו:

באר הגולה

ג. שם במשנה. ס. טור, וכלישנא מאן דמתני לה אסיפא וכו', שם דף כג ע"א, וכן פסק
 ר"ח, וכן הסכימו הרמב"ן והרשב"א, וכ"כ הרא"ש והר"ן שכן נראה מדברי הרי"ף, וכ"כ הרב
 המגיד, ושכן נראה מדברי הרמב"ם. ע. גם [זה] ברמב"ם שם. וכתב הרב המגיד, פשוט
 הוא, דשוי' אנפשה חתיכה דאיסורא, ונאמנת להחמיר ולא להקל, נתבאר זה ביבמות דף (ק"ז)

פסקי דינים

אחר אפי' תוך כ"ד לאו כל כמיניהו, להכי איצטריך הפה שאסר, מיהו בשם רבינו
 יחיאל מצאתי, האו' אשת איש הייתי ולאחר זמן אמרה פנוייה נאמנת בלא אמתלא,
 דאי' הייתי משמע דעכשיו פנוייה היא ע"כ וזה מסכים דמשנתינו אפי' לאחר כד"ד
 (מ"מ³¹),

וכ"כ הטור שא"צ כ"ד כיון שאינה עוקרת דברים הראשונים אלא מוספת עליהם
 לומר נתגרשה (וכ"ד הר"ן³²), וכה"ג כ' התוס'³³ גבי הפה שאסר דאב לבתו דאינו נאמן
 להתירו כשאסרה אלא מחמת מיגו, וק' אם א' קדשתי את בתי ולאחר שעה או למחר
 א' קדשתי' לפ' דליכא מיגו לא יהא נאמן, ואו' ר"י דבעינין זה שאינו סותר דבריו
 הראשונים ולא בא אלא לפרש דבריו הראשונים' מהימן בלא מיגו ע"כ,

וזה יש לדחו' דשאני התם דדבריו האחרונים הם פי' לראשונים אבל הכא הם תוספ'
 על הראשונים אפשר דבעי' שתאמר תוך כ"ד³⁴:

ז. (שם³⁵) ואם יש עדים שהיתה אשת איש והיא אומרת גרושה אני אינה נאמנת,
 אמרה נשביתי וטהורה אני כו' ואם משניסת באו עדים לא תצא, ר' אושיעא מתני לה
 ארישא (אם משניסת באו עדים שהיתה א"א והיא ניסת ע"פ עצמה שאמרה גרושה
 אני³⁶) וכ"ש אסיפא דבשבויה הקילו, ורבה בר אבין מתני לה אסיפא אבל ארישא לא,
 וקא מיפלגי בדרב המנונא, ר' אושיע' ס"ל דאפי' שלא בפניו א' רה"מ דאינה

(31) מגיד משנה שם. (32) ר"ן על הרי"ף כתובות ט, ב ד"ה אם נתנה: הואיל ונתנה אמתלא לדבריה נאמנת ואפילו לאחר כדי דיבור.	(33) ד"ה מנין להפה שאסר. (34) בית יוסף. (35) כב, א במשנה. כג, א בגמ'. (36) פרש"י כג, א ד"ה ארישא.
---	---

ח פ' היו לה ב' עדים שהיא גרושה אע"פ שאין שם גט הרי זו תנשא לכתחלה:
ט הוציאה גט מתחת ידה ואמרה גרשני בעלי בזה ה"ז נאמנת ותנשא בו אע"פ שאינו מקיים כמו שנתבאר בסימן (קמ"א וקמ"ב):

באר הגולה

[ק"ח] ע"ב. פ. שם [רמב"ם פ"ב ה"ב] ומבואר בכתובות שם דף כב ע"ב. צ. רמב"ם בפ"ב [ה"ב] ממשנה גיטין דף כג ע"ב, וכמ"ש הרב המגיד שם ספ"ז.

פסקי דינים

מעוזה ונאמנת לומר גרושה אני, ורבה ס"ל דה"מ בפניו אבל שלא בפניו מעוזה, ופסק ר"ח והרי"ף³⁷ כרבה דאף אם משנים' באו עדים תצא כ"ד הרמב"ן³⁸ והרשב"א³⁹,

וכ' הר"ן⁴⁰ ב' הרמב"ן מיהו לחומרא חיישי' לדר' אושיע' דאפי' שלא בפניו אינה מעוזה ולהצריכה גט משני דהא רב הונא נמי הכי ס"ל⁴¹ גבי א"א שפשטה ידה וקיבלה קידושי' מאחר שלא בפני בעלה דמקודשת להצריכה גט משום דאפי' שלא בפניו אינה מעוזה עכ"ד,

וכ' הרמב"ם⁴² דאע"פ כשהוחזק א"א אינה נאמנת [כשאמרה] גרשני בעלי מ"מ פסלה עצמה לכהונה לעולם (משום דשויא נפשה חד"א ונאמנת להחמיר אבל לא להקל כדאמרי' [יבמות ק"ח⁴³]) ואם מת בעלה חוששי' לדברי' וחולצת ולא מתייבמת:

ט. כ' הרמב"ם בפ"ב⁴⁵ הוציאה גיטה מתחת ידה ואמרה גרשני בעלך בזה ה"ז נאמנת ותנשא בו אע"פ שאינו מקויים, שאין⁴⁶ חוששי' שמא זייפה אותו שאינה מקלקלת

הקילו, אבל ארישא אפי' נשאת תצא וכן פסק ר"ח ז"ל, וכי אתמר דרב המנונא בפניו אבל שלא בפניו לא. ומ"מ מיחש חיישינן להא דרב הושיעא באשת איש שפשטה ידה וקבלה קידושין מאחר שלא בפני בעלה וצריכא גט משניהם, ורב הונא נמי הכי אמר בגיטין בשילהי המגרש [פט, ב] דסבר לה כר' הושיעא דהכא שלא בפניו נמי אינה מעוזה כדאיתא התם.

(40) שם.

(41) גיטין פט, ב.

(42) הל' גירושין פ"ב ה"א.

(43) ע"ב.

(44) מגיד משנה.

(45) הלכה ב.

(46) מכאן הוא הרמב"ם בפ"ז הכ"ד.

(37) ר"ן על הרי"ף י, א ד"ה ואם משנשאת: ונראה שדעת הרי"ף ז"ל לפסוק כמאן דמתני אסיפא שהביא משנתינו כצורתה ופשטא מוכחא דאנשבת בלחוד קאי ולפיכך לא כתב משקל וטריא בגמרא כלום.

(38) כג, א ד"ה לימה בדבר המנונא (בסופו): ולענין שמעתין קיי"ל כמאן דמתני לה אסיפא אבל ארישא תצא, וכן פסק ר"ח ז"ל. ולפיכך השמיטה רבינו הגדול ז"ל וכתבה למתני' כפשטה אסיפא ולחומרא לומר לך דברישא תצא, ונ"ל דאפילו נשאת ממש. ומ"מ לענין פלוגתא דשלא בפניו נמי אינה מעוזה יש לחוש לדבר הונא דגיטין ולר' הושיעא דשמעתין לחומרא כאשת איש שפשטה ידה וקבלה קדושין.

(39) כג, א ד"ה לימ' בדבר המנונא: ולעיקר פסקא, קימ' לן כמאן דמתני לה אסיפא דבשבויה

י קבא הבעל וערער אם אמר ממני נפל ומצאה אותו אינו נאמן שהרי הודה שכתבו לה והרי הוא יוצא מתחת ידה אבל אם אמר הבעל על תנאי היה ועדיין לא נתקיים התנאי (או) פקדון היה או מעולם לא כתבתיו מזויף הוא יתקיים בחותמיו או בעידי מסירה כמו שנתבאר (קמ"א וקמ"ב):

יא וואם לא נתקיים אינה מגורשת להיות מותרת לאחרים אבל פסלה עצמה מכהונה:

באר הגולה

ק. שם [רמב"ם פ"ב ה"ג] מהא דרב חסדא [גיטין ס"ד ע"א], ציינתי לעיל בסי' קמ"א סעיף נה וסעיף נו. ר. מבואר במ"ש סוף סעיף ד' [אות ע].

פסקי דינים

עצמה ועוד דעדים החתומים על הגט כמו שנחקרה עדותן עד שיהא מערער לפיכך נעמיד הגט בחזקתו ותנשא ואין חוששי' שמא ימצא מזויף שאם נחוש לדברי' אלו וכיוצא בהם כך נחוש לגט שנותן הבעל שמא ביטלו או עדים פסולים חתמו בו לפי שאין דין האסורין כדין הממונו' (עכ"ל בספ"ז),

וטעמו משום דמתני' ⁴⁷ האשה עצמה מביאה גיטה ואו' ב"נ משמע לי' דמיירי שלא נתקיים הגט בחותמיו שאם נתקיים אצ"ל ב"נ, ואעפ"כ הקשו בגמ' ⁴⁸ אשה מכי מטא גיטא לידה איגרש' לה, פי' כבר נתגרשה בקבלתה מה צורך לדבר אחר, אלמא אע"ג שאינו מקויים היא מוחזקת בו בגרושה ועוד אם היא צריכה לקיימו איך תהי' נאמנת לו' ב"נ, ועוד שהאשה שא' גרשתי נאמנת זו רא' ברורה שאין דין האסורים כדין הממונות, ועוד דלא תהא אשה המביאה גיטה פחותה מאשה או קרוב המביא' גט בא"י שאצ"ל ב"נ,

וכל זה הארכתי דלא כהראב"ד שהשיגו ⁴⁹ וא' שמתקיים בחותמיו אע"פ שלא יצא עליו ערעור עכ"ל (מ"מ ⁵⁰):

י. (שם ⁵¹) בא הבעל וערער וא' לא נתתיו לה אלא נפל ממני ומצאה אותו אינו נאמן שהרי הודה שכתבו והרי הוא יוצא מתחת ידה (וכמו ⁵² ביוצא מיד שליח קבלה שאין הבעל נאמן לו' לפקדון נתתיו וכ"ש דלא חייש' לנפילה דאין דין האסורים כו' ואפי' ר"ה דפליג אר"ח בשליש מודה באשה עצמה ⁵³), אבל אם אמר הבעל על תנאי הי' פקדון הי' מעולם לא כתבתיו מזויף הוא יתקיים בחותמיו ואע"פ שלא נתקיים ואסורה לעולם פסלה עצמה לכהונה שעשאה עצמה חד"א עכ"ל:

51 רמב"ם פ"ב ה"ג.

52 גיטין סד, א.

53 מגיד משנה.

47 גיטין כג, ב.

48 כד, א.

49 פ"ב ה"ב.

50 פ"ז הכ"ד.

יב "אשה שיש בידה מעשה ב"ד אינה יכולה לינשא בו עד שיוכרו חתימות ידי
הב"ד^ש*. ועיין בסוף סימן קמ"ב בהנה:

באר הגולה

ש. תשו' רשב"ץ [ח"א סי' קע"ג]. ש^ז* דין גט שהעידו על א' מעידי הגט שהוא גנב, עיין
תשובת הרא"ש כלל מ"ה סימן ג', והביאו הטור בס"ס זה.

פסקי דינים

[יב.]⁵⁴ (תשו' הרא"ש⁵⁵) א' מעידי הגט העידו עליו שגנב הגט פסול ואינו גט ואע"פ
שלא הכריזו עליו שהוא פסול קודם שחתם עצמו, ומה שאמרו עליו שעשה תשובה
שהתענה, ולא רצה לשבע, זה אינו תשו' עד שיעשה תשו' ויחזיר הממון שגנב⁵⁶,
והדייני' שכ' במעשה ב"ד שהעדים כשירים, אם א' לא ידענו שגנב אין מועיל עדותם,
ועוד שע"א והסופר או' שלא צוה לחתום הגט פסול⁵⁷, ואפי' כת"י העד יוצא ממקום
אחר נאמן לומר לא ציוני לחתום ולבטל עדותו עכ"ל,

וא"ת איך נאמן להעיד ע"ע שחתם שקר י"ל כיון שהסופר מעיד כן:

שביעית והרי הן נתונין במתנה לעניים.
(57) גיטין עב, א: כתב סופר לשמה וחתמו
עדים לשמה אע"פ שכתבוהו וחתמוהו ונתנוהו לו
ונתנו לה הרי הגט בטל עד שישמעו קולו שיאמר
לסופר כתוב ולעדים חתומו ישמעו.

(54) קטע זה מופיע בהמשך לס"י, וכנראה
שייך לסי"ב.
(55) כלל מה סימן ג.
(56) סנהדרין כה, ב: וא"ר נחמיה לא חזרת
דברים בלבד אמרו אלא חזרת ממון כיצד אמר
אני פלוני בר פלוני כינסתי מאתים זוז בפירות

לזכות
כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א
מהרה יגלה אכי"ר

* * *

לז"נ
הרה"ח הרה"ת ר' צבי הירש בן הרה"ח ר' בן ציון ע"ה
נלב"ע ז"ך אלול ה'תש"מ
ומרת רבקה בת הרה"ח ר' צבי ע"ה
נלב"ע כ"ט תמוז ה'תשס"ב
שפריצער

נתרם ע"י בניהם – יבלח"ט –
הרה"ת ר' שמואל והרה"ת ר' יעקב מרדכי שיחיו
שפריצער

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

